

TEKNISKA HÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Aktuellt

TEKNISKA HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Maj 2010

Ansökan om examensrätt i industriell produktframtagning

Högskolan i Jönköping (HJ) har lämnat in en ansökan till Högskoleverket om examensrätt i industriell produktframtagning. Inom området planeras tre forskarutbildningsämnen, Maskinkonstruktion, Material och- tillverkningsprocesser samt Produktionssystem. Utbildning på forskarnivå har bedrivits i samverkan med andra lärosäten sedan 1996. Forskarutbildningen har idag en volym motsvarande femtio doktorander.

Vid ett möte med länets företag och offentliga sektorn på Länsstyrelsen svarade landshövding Lars Engqvist på frågan: Vad blev det av JTH-projektet?

–Teknik har haft en mycket bra utveckling vid Högskolan i Jönköping från första början. Nu står JTH inför stora utmaningar när JTH-projektet ska avvecklas. Under 2010-2012 kommer fonden att fasa ut. Högskolan visar nu att JTH kan stå på egna ben. Det är ett bra tecken att ansökan om doktorsexamensrätt inom en koncentrerad forskning har lämnats in. Det visar JTH:s styrka.

Forskningsmiljöer nära företag

JTH drar redan in mest externa forskningspengar på Högskolan i Jönköping. Förhoppningsvis kan forskarna inom samtliga forskningsmiljöer dra in ytterligare medel till sin forskning.

Viktiga kontakter för forskarna är forskarutbildad personal ute på företagen. Ordförande i JTH:s styrelse Johan Ancker:

–Det är lätt att samarbeta med näringslivet inom utbildningen genom fadderföretags-

JTH-projektet fakta:

JTH har kunnat bygga upp forskning och forskarutbildning till en nivå om cirka 50 miljoner per år tack vare en basfinansiering genom högskolans forskningsfond i avvaktan på att staten tar över basfinansieringen. Forskningsfonden omfattar cirka 200 miljoner under nioårsperioden 2002-2010 och finansieras med lika delar av näringslivet, den offentliga sektorn i Jönköpings län och Stiftelsen Högskolan i Jönköping. I kraft av långsiktiga avtal med Chalmers och KTH om ett nära samarbete skapades lösningar för teknisk forskarutbildning i Jönköping. Sedan tidigare finns det också ett samarbete med Linköpings tekniska högskola. JTH-projektets mål är att Tekniska högskolan i Jönköping, som är landets näst största utbildare av högskoleingenjörer efter KTH ska erhålla teknisk doktorsexamensrätt senast 2010.

verksamheten. När det gäller forskningssamarbete behöver vi bli mer aktiva. JTH är en nationell satsning som är viktig i kompetensförsörjningen av små och medelstora företag. Nu ska vi arbeta för att forskningsmiljöerna kommer närmare företagen. Det finns behov av god kännedom om varandras verksamheter och en hög tillit. JTH har ett starkt nätverk med forskningsinstitut. Det är främst JTH, KTH och Chalmers som är ingångar till forskningsinstitut såsom Swerea/Swecast, IVF, SP och Acreo. Nu ska vi arbeta vidare med de nätverk vi har inom forskningen.

Läs mer på mittuppslaget

Från vänster Greta Hjortzberg, Mikaela Almerud och Patrick Krassén samtliga från Svenskt Näringsliv, besökte JTH och presenterade årets Högskolekvalitet.

Foto: Christina Almgren

Samverkan med näringslivet ger studenterna kvalificerade jobb

Varje år gör Svenskt Näringsliv undersökningen Högskolekvalitet där de tar tempen på svenska universitet och högskolor för att se hur det går för examinerade studenter på arbetsmarknaden.

Det goda resultatet för Högskolan i Jönköping beror till stor del på samarbetet mellan skola och näringsliv. Högskolan behåller även sin plats som den främsta i landet när det gäller internationellt utbyte.

Enligt Svenskt Näringslivs rapport ser vi rekordmånga studenter i högskolan idag - nästan 300 000 helårsstudenter.

–Utbildning ska vara en investering. Alla blivande studenter kan jämföra de utbildningar och lärosäten vi undersökt och på så sätt få ett bra underlag för studievalet, säger Mikaela Almerud.

Flera av högskoleingenjörsutbildningarna vid JTH har varit högt rankade tre år i rad tack vare samverkan med näringslivet. Programmen har både praktik, fadderföretag och arbetslivsanknutna projekt- och examensarbeten.

–Vi fann att god samverkan med näringslivet ökar möjligheten till ett kvalificerat jobb med 79 procent, dessutom ökar ingångslönen, säger Mikaela Almerud.

Läs mer på www.hogskolekvalitet.se

Anmälan till program och kurser

Vill du studera hos oss i höst men har missat att anmäla dig till våra program eller kurser?

Det finns nu möjlighet att göra en efteranmälan.

Gå in på www.jth.hj.se

Landshövding
Lars Engqvist
Foto: Niclas Beermann

Rektor
Anita Hansbo
Foto: Patrik Svedberg

JTH:s styrelseordförande
Johan Ancker
Foto: Christina Almgren

VD har ordet

JTH har de senaste åren och då inte minst under 2009 fått en enastående expansion av utbildningen med stort internationellt studentutbyte.

Under hösten registrerades rekordmånga - 1189 - nya programstudenter. Det är en ökning med över fyrtio procent. Vi har därmed befast vår position som en av landets största utbildare av högskoleingenjörer och tekniker. Antagningen till utbildningarna på avancerad nivå har också ökat under året, framför allt har tillströmningen av nationella studenter ökat. Glädjande nog visar ansökningssiffrorna för 2010 på ett fortsatt stort intresse för våra utbildningar.

Studenterna lockas till våra utbildningar genom förankringen i näringslivet, genom kontakt med ett fadderföretag men också av det internationella studentutbytet. Se artikel från Svenskt Näringsliv och deras Högskoleundersökning på sidan ett.

Under året har samarbetet med de sk JTH-noderna Eksjö, Nässjö och Värnamo kommuner förstärkts och rekryteringarna till de utlokaliserade utbildningarna ökat kraftigt. De populära högskoleprogrammen är tvååriga och studenterna rekryteras från hela landet. Studenterna har nu också möjlighet att läsa ett tredje år vid JTH och avlägga en kandidatexamen.

Regeringen har under året tillsatt en ny myndighet, Yrkeshögskolan. JTH har tillsammans med flera kommuner i länet och näringslivsorganisationer ansökt om sex utbildningar och vi kan nu konstatera att myndigheten beviljat alla de sökta utbildningarna vilket innebär 180 nya utbildningsplatser.

Tack vare JTH-projektet har forskningen och forskarutbildningen kunnat utvecklas. Arbetet med att stärka forskningen fortsätter med full kraft. JTH arbetar nu med flera ansökningar om stöd från KK- stiftelsen, bla. en ansökan om en sk. KK- profilsatsning .

Efter ett intensivt arbete har nu högskolan lämnat in en ansökan om rätten att utfärda examen på forskarnivå inom området Industriell produktframtagning.

Ansökan har sänts till Högskoleverket. Den 6 maj var vi inbjudna till Högskoleverket för att försvara vår ansökan. Besked om utgången har utlovats före sommaren. Vi ser med spänning fram mot detta.

Jörgen Birgersson är utsedd till ny vd vid JTH.

Efterfrågade utbildningar

Öppet hus

Årets Öppet Hus lockade som vanligt ett stort antal blivande studenter och deras anhöriga till Högskolan. På JTH fick de bland annat information om utbildning och forskning samt guidad visning av lokalerna. På plats fanns personal, studenter och alumner.

Studentvärdar besvarade frågor och visade vägen i huset. En ljuvlig doft spred sig i lokalerna eftersom studenterna bakade våfflor som de sålde till besökarna. Föreläsningen "Det stora i det lilla" gav en inblick i JTH:s forskningsmiljöer.

Mätförsök, betonglaborationer, CAD-ritning, visualisering av byggnader, gjutsimulering virtuell produktutveckling, ljus för inne- och utemiljö, fysik- och matematikdemonstrationer var några av aktiviteterna som pågick under hela Öppet hus.

JTH:s entré på Öppet Hus den 13 mars 2010. Foto: Christina Almgren

Många frågor att besvara

Det erbjuds trettio minuters guidade turer på campus med information om byggnaderna och historik. Personal från Science Park fanns på biblioteket för att informera och diskutera möjligheterna med att kombinera studier och företagande. Jönköpings kommun informerade om hur man får tag på en studentbostad.

Fortsättning från första sidan "Ansökan om examensrätt i industriell produktframtagning"

JTH klarar teknisk forskning

Rektor Anita Hansbo vid HJ:

–Den tekniska forskningen måste ges förutsättningar för att fortsätta utvecklas trots att JTH-fonden minskar. År 2010 börjar minskningen. Stiftelsen, offentlig sektor och näringslivet avsätter 30 miljoner till fonden under året för att åren närmast ersättas av andra medel. Viktigt att veta är att villkoren för de statliga anslagen har ändrats. Förr äskades pengar nu får vi pengar efter prestation, poängterar Anita Hansbo. Hon fortsätter:

–Konsekvenser för 2010 är att masterutbildningen i elektroteknik inte startar. Högskolan har vetenskapsområdet hum/sam. Nu vill vi också examinera våra egna doktorer inom teknik. Även vid rekrytering av disputerade lärare är examensrätterna viktiga och de är också nödvändiga för att behålla den kompetenta personal vi har idag. Det är viktigt att få upp externfinansieringsnivån. Jag ser det som ett högskolegemensamt intresse att vi har teknisk forskning som företagen efterfrågar.

Anita Hansbro fortsätter:

–Högskolan kan kompensera detta med särskilda medel under övergångstiden. Näringslivet kan bidra till externfinansierad forskning genom samarbete och medfinansiering.

Forskningsanknytningen viktig

Hur har utbildningen utvecklats?

–I samband med att forskning och forskarutbildning byggts upp har vi också utvecklat magister och masterutbildningen. Forskningsanknytningen till utbildningen genom industri-

ell produktframtagning i små och medelstora företag är oerhört viktig, säger vd Jörgen Birgersson. Han fortsätter:

–Vi har 2 300 studenter på grundläggande nivå, drygt 200 på avancerad nivå och 50 doktorander. Vi har fyllt våra platser med råge och tagit marknadsandelar från hela Sverige.

Vi har ett gott rykte och det som är avgörande är att studenterna upplever kvalitet i utbildningen och att de får jobb efter avslutade studier. Det är viktigt att också poängtera att det beror på näringslivsanknytningen genom fadderföretag.

Stor efterfrågan i länet

Även de tvååriga utbildningarna är viktiga för JTH. Det finns stor efterfrågan på de program som ges i länet. 200 studenter finns i Eksjö, Nässjö och Värnamo.

–Av de sex utbildningar som vi ansökt om till den nya Yrkeshögskolan har vi fått besked att samtliga kan starta i år. Fristående kurser ges både på campus och på distans. Vi ska bli bättre på utbildningar till företagen. Vi har gått med i "Bättrekonceptet" i samarbete med Högskolan i Borås för att erbjuda kurser direkt till yrkesverksamma. För några år sedan fick vi rättigheter till masterexamen i produktutveckling, produktionssystem och elektroteknik och i samarbete med IHH Informationsteknik och management. Nu återstår att få egna doktors-examensrättigheter. Vi har idag 50 doktorander som är kopplade till andra tekniska högskolor, avslutar Jörgen Birgersson.

Efterfrågan på mer avancerade belysningsanläggningar är stort och ökar i såväl privata som offentliga miljöer. Dessutom kräver ett uthålligt samhälle en mer effektiv energianvändning och optimerade belysningsanläggningar. Detta ökar kraven på ljusdesigners/ belysningsplanerarnas kompetens.

Belysning en framtidsbransch

Utbildningen är tvåårig och ger en högskoleexamen i Ljusdesign. Efter examen kan ett kandidatprogram sökas som delvis är inriktat på att förstärka ämneskunskaperna men framförallt är inriktat på att ge kompetens för mer arbetsledande befattningar. Forskningen som är under uppbyggnad handlar om interaktionen människa, ljus, färg och rum. Utifrån en väl fungerande interaktion utvecklas belysningsplanering och energieffektiv belysning.

Belysning inte bara funktion

Julia Engberg tog sin examen på programmet Ljusdesign 2008 då hon också startade företaget Inwhite Ljusmiljö AB tillsammans med studiekamraten John Petterson.

–Min nyfikenhet av ljus startade med intresse för arkitektur och interiör. Belysning är inte längre enbart funktionellt eller något som hjälper oss att se bättre. Det är ett designverktyg med vilket vi kan förändra känslan i en byggnad eller ett stadsrum. Ljusdesignern behöver därför vara med från början när en bostad, stadsdel eller bro ska planeras.

Många bollar i luften

–Uppdragen de senaste åren har varit väldigt varierande och inspirerande. Vi jobbar med Vägverket, där uppdraget ligger i att arbeta med ny belysningsteknik bland annat på ölandsbron för att skapa en säkrare trafikmiljö. Vi är ansvariga för ljusdesignerna på ishotellet i Jukkasjärvi och deras nya konceptbarer runt om i världen. Isen till dessa barer fraktas från Jukkasjärvi till bland annat Tokyo, Amsterdam och Edinburgh.

Under januari 2010 startade projektet Palatset, det är gamla riksarkivet på Riddarholmen i Stockholm som ska förvandlas till Nordens största barnkulturcentrum. I tuff konkurrens har Inwhite Ljusdesign AB fått uppdraget att planera belysningen för hela byggnaden med utgångspunkt att skapa ett palats där upplevelser och kreativitet är en del av vardagen. Ljuset i palatset är en viktig del då många olika aktiviteter med olika funktioner och behov ska bli tillgodosedda.

Programansvarig Monica Säter till vänster och två av lärarna på programmet Ljusdesign Johan Rökländer och Karin Abrahamsson.
Foto: Christina Almgren

–Ljuset är också en del av att framhäva palatsets arkitektur och olika magiska vrår som finns till för att bli återupptäckta. tillägger Julia Engberg.

Bertil och Britt Svenssons stiftelse

Belysningsverksamheten vid JTH har sedan 1996 beviljats ett omfattande ekonomiskt stöd av Bertil och Britt Svenssons Stiftelse för Belysningsteknik till såväl grundutbildning som forskarutbildning. Under senare år har stödet uppgått till 4 mnkr per år bl a till forskarutbildningen för fyra doktorander.

–Svenssons Stiftelse bidrar på detta sätt till kunskaps- och kompetensutvecklingen inom belysningsbranschen. Med fler disputerade kan grundutbildningen på sikt lyftas till magisternivå, säger Monica Säter.

Från vänster John Petterson och Julia Engberg tillsammans med studenterna på programmet Ljusdesign Kristofer Langerbeck och Ola Carlsson som båda gör praktik på företaget. Foto: Hans-Olof Utsi

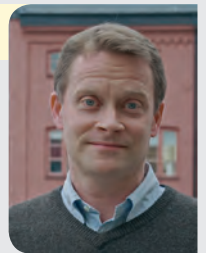
Nya docenter

Docent
Glenn Johansson

Glenn Johansson är universitetslektor i integrerad produkt- och produktionsutveckling vid avdelningen industriell organisation och produktion. Han har antagits som oavlönad docent i Technology Management and Economics vid institutionen Teknikens ekonomi och organisation, Chalmers tekniska högskola. Titeln på docentföreläsningen, som hölls 1 mars 2010, var "Integrerad produkt- och produktionsutveckling: Exempel på industriella och akademiska utmaningar". Johanssons forskning adresserar hur utformning och tillämpning av teknik, organisation och processer inverkar på möjligheten att uppnå effektiv och hållbar industriell innovationsverksamhet. Särskilt fokuseras samordning och samverkan vid utveckling av produkter samt produktionsprocesser och -system på såväl strategisk som operativ nivå.

Docent
Magnus Wessén

Magnus Wessén är universitetslektor i komponentteknologi - material och tillverkning vid avdelningen maskinteknik. Han har antagits som oavlönad docent i Materials and Manufacturing - Casting vid samma avdelning. Titeln på docentföreläsningen, som hölls den 11 mars 2010, var "SSM – Semi Solid Metal casting - The future casting process over the last 40 years". Wesséns forskning är inriktad mot nya material och teknologier inom gjuteriområdet, med ett speciellt fokus mot lättmetallegeringar av aluminium och magnesium där tillverkning sker via s.k. rheogjutning; en process som innebär att en halvstelnad metall används vid gjutning av en komponent. Fördelar med denna teknik är bland annat förbättrade mekaniska egenskaper, minskad defektnivå samt förbättrad produktionsekonomi.

B

Produktionslyftet

Produktionslyftet startade 2007 med finansiering för tre år från Vinnova, KK-stiftelsen och Tillväxtverket. Nu är det klart med en förlängning på ytterligare tre år 2010-2012. Den fortsatta verksamheten får en tydligare regional förankring med JTH som är ansvarig för regionen Småland och öarna (Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län).

Målgruppen för Produktionslyftet är traditionell tillverkningsindustri med 30-250 anställda och syftet är att göra små- och medelstora företag mer konkurrenskraftiga.

–Det passar bra in på vår verksamhet, säger Kristina Säfsten, som är chef för avdelningen Industriell organisation och produktion på JTH.

Samordnande effekt

Ett övergripande fokus för Produktionslyftet är att skapa en samordnande effekt inom effektiv produktion i en nationell struktur för kompetensleverantörer, inbegripande institut, högskolor och nationella aktörer. Swerea IVF ansvarar för Produktionslyftets samordning nationellt och i den beslutande förlängningen ingår de som partners i Produktionslyftets åtta lärosäten runt om i Sverige.

–JTH:s roll blir att samordna Produktionslyftet i regionen och att erbjuda utbildning i lean, säger Mikael Thulin, tekniklektor vid JTH.

Lyfter hela företaget

Tanken är att företagen efter Produktionslyftets insats ska ha kraft och engagemang att på egen hand driva leanarbetet vidare, allt enligt principen ”hjälp-till självhjälp”.

–Metodikerna går ut på att företagen ska lära sig att lägga krutet på det som leder framåt och bli mer effektiva. Det kan i sin tur leda till stora förändringar i företaget, tillägger Kristina Säfsten.

Gnotec Mefa i Reftele tillverkar lastbilskomponenter till Volvo och Scania. De har varit med i Produktionslyftet under två år. Styrelsen för Produktionslyftet besöker företaget inom kort för att titta på ett gott exempel. Roland Johansson är produktionschef och mycket positiv till att de varit med i projektet:

–Att vara med i Produktionslyftet har varit

ett lyft för hela företaget trots att det varit en lågkonjunktur. Lean är ett helt annat sätt att tänka. Vi är tre personer i företaget som gått Chalmers leanutbildning. Vi har med hjälp av värdeflödesanalysen vi lärde oss där, och genom flödestänkande kunnat minska ledtiden för ett antal artiklar från 25 dagar till 8 dagar. Vi har på detta sätt lyckats halvera våra lager.

Vi har också gjort studiebesök bland annat på Scania i Oskarshamn som är en av våra kunder. Det var intressant för oss att se hur långt Scania kommit i sin leanutveckling, men också hur och var, våra komponenter monterar i lastbilarna.

Vårt leanarbete börjar också märkas på affärerna vi har tagit in flera nya ordrar de senaste tre månaderna än vad som gjorts de senaste tio åren, säger Roland Johansson.

Många företag intresserade

Under de tre första åren har 60 företag påbörjat sitt leanarbete inom Produktionslyftet, varav de sista avslutas under 2010. Parallellt kommer arbetet med nya företag att påbörjas. Under perioden 2010 till 2012 planeras för ytterligare 70 företag inom Produktionslyftet. Läs mer om Produktionslyftet på

www.produktionslyftet.se

Mikael Thulin och Kristina Säfsten är regionens ansvariga för Produktionslyftet.

Foto: Christina Almgren

Forskningsfonden

Bidragsgivare till JTH-fonden

AB Sigfrid Stenberg
AB Bruzaholms Bruk
Anza AB
Autoliv AB
Bertil och Britt Svenssons Stiftelse för belysningsteknik
Callo Sintermetall AB
Carl-Olof och Jenz Hamrins stiftelse
Cellwood Machinery AB
Daros Piston Rings AB
Fagerhult Belysnings AB
Fastighets AB Corallen
Finnveden Metal Structures AB
Fläkt Woods AB
Gislaved Folie AB
Husqvarna AB
Isaberg Rapid AB
ITT Flygt AB
Jönköpings Byggmästareförening
Jönköpings Läns Byggmästareförening
Kabe Husvagnar AB
Liljedahlsbolagen AB
Länsförsäkringar Jönköping
Mo Industri AB
Proton Group AB
Prototal AB
RoTool AB
Saab Avtronics AB
Saab Training System AB
SAPA Profiler AB
Scania AB
SEB Jönköping
Skeppshults Press & Svets AB
Sparbanksstiftelsen Alfa
Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
Stiftelsen SE Ljungberg/Stora Enso AB
SweCast AB/Svenska Gjuteriföreningen
Thule Sweden AB
Unimerco AB
Volvo Powertrain AB
VSM Group AB

Offentliga sektorn i form av samtliga Kommuner i länet, Regionförbundet, Landstinget och Länsstyrelsen

TEKNISKA HÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

”Aktuellt Tekniska Högskolan i Jönköping”

Postadress: Box 1026, 551 11 JÖNKÖPING
Tfn: 036-10 10 00
Fax: 036-10 05 98
E-post: info@jth.hj.se
Internet: <http://www.jth.hj.se>
Ansvarig utgivare: Jörgen Birgersson

Redaktör: Christina Almgren
Layout: Zelleri
Upplaga: 5 000 ex
Tryckeri: Tabergs Tryckeri, Jönköping